

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. De duratione temporaria viæ Angelicæ instantibus, morulis, &
magnitudine vniuersim definitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

intelligentiæ inanes, & ridiculæ sunt v.g. An in eodem via instanti meriti Angelorum poterint habere premium beatitudinis? quæ sane alio instantium Theologorum sensu eadem cum hac quaestio erit: an actio Angelî meritoria beatitudinis possit, cum suo effectu scilicet beatitudine identificari, ac proinde ad idem instans, & prius naturæ, quod supponit pertinere? quo nihil ineptius, & repugnantiùs vocari in questionem potest.

CERTAMEN II.

De duratione temporaria via Angelicæ instantibus moralis, & magnitudine uniuersim definitur.

1. Dico primo: status via Angelicæ instanti vnico creationis, quo primum Angelus absolute existere absolutus non fuit. Probationi solidæ suppono (quod omnes supponunt, nec potest vllus diffieri, quia in statu viæ, & via, de quibus agimus, essentialiter clauditur) statum viæ esse statum bene, maleue merendi, ac viam ipsam esse meritum, vel demeritum, quibus, vel ad patriam, & beatitudinem, vel ad tartarum, quasi, quibusdam gressibus rationalis creatura in via statu posita ambulat & contendit. Probatur communis omnium Theologorum (vno, vel altero, ex vetustioribus excepto) conclusio. Primo, quia via Angelica in Daemonibus instanti illo primo creationis finita non fuit. Pater quia in primo illo instanti demeritum, & peccatum non habuerunt sed gratiam independentem prorsus à meritis peccato, non solum formaliter & consequenter, sed ex modo eam habendi antecedenter etiam repugnantem, & impossibilem: ac subinde instans seu duratio alia sequens viæ malorum Angelorum designata, dataque à Deo de facto fuit, in qua demeriti, peccataque possent, ac deficeret, vt de facto peccarent, ac defecerunt; ergo nec via Angelorum instanti illo primo creationis absoluta fuit. Probo consequentiam: quia in gratia etiam independentem prorsus à meritis creati Angelî boni reliqui sunt, ac proinde, cum impossibilem peccandi pro illo instanti creationis: atqui Angelî boni reliqui ita in gratia creati à Deo sunt, vt ab ea deficeret, & gloriam demereri peccato suo, ac infernum mereri in via absolute potuerint, æque, ac Dæmones, qui defecerunt, vt Augustinus sæpe Patresque alij, atque Theologi constanter docent: ergo Angelorum omnium, etiam bonorum, via ultra primum instans creationis sequens aliud instans, seu duratio donata, ac designata à Deo fuit. Secundo probatur conclusio: quia æquum fuit, vt tempus aliquod Angelis daretur, vt constantia, & perseverantia in bono, in quo creati à Deo sunt, vel inconstantia experimentum caperetur: maxime, cum ex alterutro summæ felicitatis vel infelicitatis pondus tantum penderet. Tertia, & efficax probatio est, quam statim subiicio pro secunda conclusione negatiua adhuc de possibili à qua ad negatiuum de facto est ineuitabilis consequentia etiam logicis puerilis nota.

2. Dico secundo. Conclusio viæ Angelicæ intra vnicum instans, est absolute, adhuc diuinitus, impossibilis. Non habet tot Patronos, ac conclusio præcedens. Imo ex non adeo antiquis scholasticis nullum, vt ex eius probatione, & fundamento vnico clarebit, est tamen non paucorum, nec leuium Doctorum ex antiquis, & vi fors consequentiæ iure Granados, & Arriaga debenter consentire, vt mox ostendam. Probatur conclusio: status viæ rationalis creaturæ cuiusvis est status merendi, vel demerendi, & via ipsa actualis exercita operatio, eius honesta, & meritoria, vel demeritoria, & turpis, siue actualis

meritum, vel demeritum: ergo status viæ Angelicæ, & via Angelica ipsa debet esse status, qui eam durationem claudat, in qua meritum vel demeritum Angelorum absolute, & prorsus non repugnet, sed potius sit absolute possibile. Pater: quia alias esset status possibilis, viæ seu meriti, ac demeriti, repugnantis contradictione manifesta. Atqui status viæ Angelicæ, qui solum claudat vnicum instans creationis primum, quo via tota Angelica claudatur, non importat durationem, in qua meritum, vel demeritum, sit absolute possibile: ergo status viæ Angelicæ primo, & vnico instanti creationis inclusa, nec ad vltiorem durationem extensa est prorsus impossibilis. Subsumptum antecedens proximum probatur. Implicat prorsus meritum, ac demeritum operationis Angelicæ sine libertate absolute exercita: implicat autem libertas absolute exercita operationis in instanti vnico: ergo status viæ vnico instanti creationis conclusus, ac finitus non importat, durationem, in qua sit meritum, vel demeritum absolute possibile, sed prorsus repugnans, & impossibile: quare status viæ Angelicæ non potest, non ad vltiorem aliam durationem post instans primum creationis extendi. Minorem proximi syllogismi stabilitur, d. 3. eiusque veritati nescio, quo pacto nostri Granados tract. 13. d. 2. & Arriaga citat. lect. 5. subiect. 2. n. 18. §. Dico secundo, non annuerint, docent enim actum liberum, qua talem, sibi vendicare tempus, seu durationem diuisibilem, qua perferat, ac pelleret; si autem iuris, & potestatis arbitrij & creatæ libertatis est, posse absolute in vnico instanti plena deliberatione, libere operari: idem ius, & potestatem absolutam in instanti, & duratione, quous minutula immediate sequente elicentiam suæ libere operationis habebit: ac subinde poterit ab ea illico cessare, cum quo repugnat operationem liberam de se se per durationem aliquam sibi vendicare: solum ergo id verum habere potest ex impossibilitate plenæ deliberationis, & exercitij creati liberi, absolute talis, à creatæ voluntate in vnico solum instanti, ex quo secundum conclusionem præsentem, & aliam de impossibilitate meriti Angelorum in instanti suæ creationis irrefragabiliter, contra hos etiam Doctores intulimus.

3. Dico tertio: status viæ Angelicæ instanti physico durationis, vel immediata parte proportionali sequente addita finitus, & adæquate conclusus, atque absolutus non fuit. Nolui alligari conclusionem sententiæ componentium continuum, siue permanentem, siue successiuum, ex puris indiuisibilibus (tamen ei subscripserim, dummodo non finita cum Cæno, sed infinita cum Aristotele, vt ælimo, esse dicatur) vel sententiæ aduersæ illud componentium, ex indiuisibilibus, & partibus proportionalibus: cum, quia alias Theologica, hæc disputatio magno partem, ni tota, vt apud alios video, physica redderetur: tum quia eius veritas, & ratio ex alterutra continui compositione, non penderet. Sic censet Soar, noster citat. c. 12. Quirous citat. d. 72. sect. 1. n. 2. eque iam omnium, non admodum veterum Theologorum conclusio, eam probat Arriaga vbi proxime iuxta suum illud, & citati Granados principium de necessitate aliquandiu perdurandi, semel elicitæ liberæ operationis creatæ, ac subinde Angelici in instanti creationis, unde Angelos non habuisse libertatem ad peccandum, in sequente immediata duratione, siue diuisibile, siue indiuisibili certo inferitur: cum actus v. g. ille amoris Dei super omnia libere ab Angelo in creationis instanti elicitus per durationem sui productionis aliquam immediate sequentem independentem à nouo exercitio libertatis Angelî eiusdem ex primo illo creationis instanti deferat: quare quouique duratio illa immediata exacta fuerit nulla Angelî illius libertas abscondendi ab amore Dei super omnia, & peccandi esse absolute potuit. Atqui certum Patribus, & Theologis est Angelos omnes tam bonos, quam malos potuisse dum in statu viæ fuere absolute peccare: ergo Angelorum via, cuiusque status ultra durationem illam sequentem immediate, & instanti creationis adiun-

alluctam, & continuam totam, per quam amor ille Dei perduraturus de se necessario est porrectus, extentusque, quoad durationem, fuit, vltius aliquid durationis addit, certe, ni principium illud, cum elicientia absolute libera amoris Dei super omnia, ab Angelo habita in primo illo, & vnico instanti creationis pugnaret, vt vidimus n. 2. legitime præsentem conclusionem inferret, sed neque ex principio nostro (cui Arriaga, & Granados inconsequenter defecerunt) de impossibilitate absolute liberæ, & merito-rie operationis Angelicæ, & creatæ cuiusvis probati possit hæc conclusio videbitur. Siquidem operatio Angeli præcepti in primo creationis instanti propo- sita obseruatiua, vel transgressiua, immediate sequen- te instanti, vel duratione elicit non instantaneæ de- liberationis, & exercitij liberatis, sed diuisibilis duratione (in qua plena deliberatio, atque libera- tis exercitium absolute esse potest) haberetur. Sed de hoc conclusione 4. de possibili.

4. Hæc vero tertia (quæ de facto solum est) me- lius à citatis Doctoribus, atque ab aliis communiter probatur, eis, quæ in via, eiusque statu Angelis con- tingente, nec adeo breui duratione instantis primi creationis, & immediate sequentis instantis alterius vel proportionalis solum partis temporis, agi, atque euenire potuerunt, fuit enim primum illud Michæ- lis, & Angelorum, cum Diabolo, & sequacibus me- moratum Apocal. 12. in suas partes variis suasioni- bus, ac motibus alios trahere conantibus, non solum eos, qui circa præcepti transgressionem, vel obser- uantiam nondum plene deliberauerant, sed qui ex plena etiam deliberatione obediuerant, vel violau- rant præceptum, & peccauerant, his pervertere bo- nos, bonis vero malos à peccato auertere conten- dentibus. Hoc autem totum breuicula adeo duratio- ne, & quæ duorum indiuisibilium instantium, vel proportionalis præcise pars temporis est, fieri non potuit. Etenim initio deliberationis nullius suasio- ne, à Deo solo cogitationes, ad vtrumque, & moti- ua propo- sita sunt, atque, vt diximus, non instantaneæ, sed necessario duratione aliqua diuisibili ha- bita, habendaque, vt absoluta plena deliberatio transgressionis malorum, & obedientiæ, & obserua- tionis bonorum esset, quin ad primam aliorum deli- berationem, vel bonam, vel malam, aliorum delibe- ratio vltatenus influxerit, sed solum comitanter, & simul tempore quique suam deliberationem habue- rit: simul autem dico de Angelis, non omnibus, sed iis, qui æque perfectæ naturæ, tam in bonis, quam in malis fuerint, cæteris ad deliberandum requisitis entitatis, ac physice paribus. Etenim perfectioris naturæ Angelos tam ex parte intellectus (saltem, cum ex cogitationibus, non intuitibus, sed abstra- ctibus consultatio, & deliberatio, vt in re præsentem habetur) quam ex parte voluntatis, expeditiores in deliberando, ac cæteris ad id requisitis paribus prom- ptius deliberaturos ostendimus: supra cætera vero ad deliberandum requisita Angelis perfectioris naturæ paria fuisse, & quam aliis naturæ imperfectioris, per- fectiora certum est: cum id ex rei natura proveniat, iuxta quam de facto prouisum à Deo cuique Ange- lorum fuisse tenendum est: maxime, cum gratiam & dona supernaturalia quæ Angelis naturæ iure nul- latenus, debebantur exactiui tamen plura, & ma- iora, minoraue, & pauciora, iuxta naturæ cuiusque perfectionem maiorem, vel minorem Angelis do- nata in instanti creationis fuisse cum communiori Theologorum sententia docuerimus.

5. Cum ergo prima deliberatio, tam in bonum, quam in malum perfectissimum in natura Angelo- rum durationem diuisibilem requisierit in qua rota deliberationi propriæ Angeli intenti fuerit, quoniam eorum aliquis alterius deliberationem suasionibus sol- licitauerit, vel attenderit, inferret: vltra durationem aliquorum instantium (nec duorum, vel trium so- lum, partis, vt ex conclusione 4. patebit, partitue proportionalis instanti creationis immediate adiun- ctæ, & continuæ) insumptam in propria, cuiusque deliberatione circa præcepti obseruationem, vel

transgressionem ab Angelis chori, & gradus hierar- chici, etiam supremi (ad quem Michæel, & Luci- fer pertinebant) aliam durationem viæ Angelorum addendam, in qua obediens, & transgressores gra- dus hierarchici eiusdem motibus meditati: propo- sitis, suasionibusque in suas quique partes alios tra- here contenderent, atque aduersas reicerent, & confutarent: id quod, nec instanti vnico, nec admo- dum paucis, nec breuicula alia duratione fieri potest. Accedit: quod prælium non fuit solum inter Michæ- lem, & Luciferum, & Angelos eiusdem gradus hierarchici cum ipsis, sed inter alterutrum affectus & se- quaces graduum etiam inferiorum, quibus, & ad de- liberandum, & sequendum ex iis alterutrum, dura- tione maiore, pro cuiusque inferioritate opus fuit. Tum etiam, vt aliis suaderent duratio vltior opus vnicuique fuit, & iis, quibus suadebant, vt denovo deliberarent, & à præhabita deliberatione abstin- erent, & oppositum suadentibus acquiescerent, vel in præhabita perseverarent: ex quo plane deducitur, iis omnibus prudenti iudicio perpen- sis, non quali- cumque parte proportionali durationis, nec quali- buscumque, sed duratione determinata, & aliquota instanti creationis adiuncta viam Angelorum consti- tuisse. Porro non solus Lucifer, & Michæel, ipsique coequalis in naturæ perfectione præfata modo pu- gnarunt, sed alios alterutrum sequaces (quorum plu- res inferioris naturæ fuerit) atque alios ad suas par- tes trahere donati sunt, quousque demum absolutæ viæ tempore, & statu, qui in malo persisterunt, & ex- lo sunt cum suo Duce deieci.

6. Dico quarto. Nec de potentia absoluta via Angelica potuit duobus tribuere, aut paulo pluribus durationis instantibus, aut minima (si est) parte proportionali finiri. Probatur facile ex iacto supra & proxime repetito principio: quia in Angelis, qui de facto sunt, viginti septem Angelorum species per- fectiores, ac perfectiores ab infimis Angelis ad su- premos inueniuntur: qui pro speciei suæ perfectio- ne maiore expeditioris, promptiorisque deliberatio- nis sunt, aliis specierum inferiorum, ac proinde, qui minore duratione, quam inferiores possunt delibera- re; nemo autem, etiam speciei supremæ Angelicæ absolute possibilis, potest instanti vnico, & creatio- nis deliberare, sed diuisibilem durationem (saltem duorum in tantum, vel minime partis proportionalis) ad plenam deliberationem essentia sua requirit in- dispensabiliter. vt vidimus: ergo viginti sex species inferiorum amplius, & amplius durationis essentia- liter, & indispensabiliter requirunt, vt plene delibe- rent. Cum ergo via duratio, & terminus cunctis An- gelis idem, & communis præstiturus à Deo sit (vt cert. 3. n. 2. concl. 5. videbimus) oportuit tot instan- tibus, seu maioribus partibus proportionalibus dura- tionis viam Angelicam constantem præstitutam fuisse, quorū infima hierarchiæ, & speciei Angeli ad ple- ne deliberandum, præ naturæ suæ imperfectione maiore opus habebant, nimirum viginti sex par- tibus, seu instantibus extensiorum. Vigetur: quia inter quamvis speciem, & proximam aliam, siue inferiorem, siue superiorem quæ de facto sunt, in- finita alia sunt possibiles, inferiores, & superiores, quibus maior, vel minor duratio, ad plene delibe- randum est opus. Vigetur secundo: quia nec species suprema, Angelorum qui sunt, est suprema ex spe- ciebus possibilibus, sed infinitas superiores possibiles habet, quare, & ipsa infinitis, instantibus, seu parti- bus proportionalibus pluribus eget, vt plene delibe- ret, quam suprema species possibilis, quare infima ex creatis infinitis infinitis, egebit: quare determi- nata & aliquota duratio viæ necessaria erit.